

صنعت پولساز گردشگری در تور طلای سیاه!

واحد مطالعات و تحقیقات انجمن مدیران صنایع خراسان

ایران جزو ۱۰ کشور پر جاذبه گردشگری جهان است.» این جمله را شاید بارها شنیده یا خوانده اید. اما آیا به راستی صنعت توریسم کشورمان نیز در چنین رتبه ای قرار دارد؟ واقعیت این است که بسیاری از دست اندرکاران صنعت توریسم ایران را، کشور چهار فصل می دانند و برخی آن را سرزمین شگفتی های تاریخ معرفی می کنند اما معلوم نیست که چرا گردشگران خارجی راه ایران را فراموش کرده اند؟ شواهد می گوید بسیاری از کشورها حتی آنهایی که روی دریایی از نفت خوابیده اند، تلاش می کنند تا در آمد های سرشار صنعت گردشگری را جایگزین سایر منابع ناپایدار درآمدی خود بویژه دلارهای نفتی نمایند. از این رو شاهدیم صنعت گردشگری طبق آمارهای جهانی بیش از ۱۰ درصد سهم تولید ناخالص دنیا را از آن خود کرده است و بزرگترین صنعت جهان بر حسب اشتغال و تجارت است. این سهم نیز به طور فزاینده ای در حال افزایش است. طبق نظر کارشناسان اقتصادی، سفر و توریسم در سال ۲۰۰۹ به میزان ۳/۹ درصد در تولید ناخالص ملی جهان سهم داشته و موفق به تولید بیش از ۲۱۰ میلیون شغل یا ۴/۷ درصد از کل بازار اشتغال جهانی شده است.

بررسی ها نیز نشان می دهد در آمریکا، اروپا و آسیا رقابت شدیدی برای جذب توریست و بهبود صنعت توریسم وجود دارد و هر کشوری سعی دارد با به وجود آوردن امکانات رفاهی و تفریحی بیشتر، در این رقابت پیروز شود.

در این راستا به وضوح می توان موفقیت کشورهای شرق آسیا را در رقابت تنگاتنگ جذب گردشگر در آسیا مشاهده کرد.

البته سرزمینهای داغ و بی آب و علف عربی هم در چنین رقابتی موفق عمل کرده اند اما کشورهایی چون مالزی، تایلند، سنگاپور و چین در این رقابت موفق تر بوده اند. ایران نیز مهد تمدنهای کهن و میزبان خوبی برای به نمایش گذاشتن آثار مربوط به این تمدنها در جغرافیای گسترده ای است، اما نفرین طلای سیاه سالهاست که اجازه بالندگی این صنعت را نداده است. اقتصاد تک محصولی و بیماری هلندی سالهای سال است که صنعت بدون دودکش کشورمان - توریسم - را با چالش مواجه کرده و آن را در سایه قرار داده است.

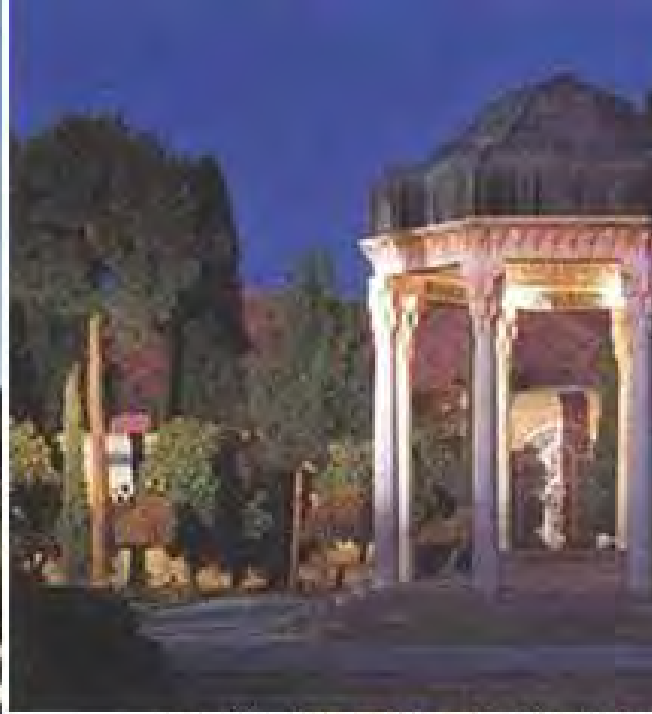
این درحالی است که گزارشهای بین المللی نشان می دهد، صنعت گردشگری در سطح گسترده ای به بزرگ ترین صنعت جهان مبدل می شود.

انتظار می رود درآمد نزدیک به ۸۰۰ میلیون دلاری فعلی این صنعت، در ۱۰ سال آینده به ۱۵ برابر افزایش یابد.

از این رو شاهد هستیم که بسیاری از کشورها با برنامه ریزی دقیق و با بسیج همه امکانات خود تلاش می کنند که اقتصاد های خود را با تزریق دلارهای گردشگران رونق دهند.

در منطقه آسیا نیز برخی از کشورها رقابت قابل توجهی را برای توسعه این صنعت و برخورداری از مزایای اقتصادی آن آغاز کرده اند.

اما در کشورمان به دلیل متکی بودن اقتصاد ملی به درآمدهای نفتی، چندان توفیقی در این بازار داغ و پر رقابت نداشته است. این در حالی است که براساس چشم انداز بیست ساله، ایران باید تا سال ۱۴۰۴، حداقل ۵/۱ درصد تعداد گردشگران بین المللی، یعنی تا ۲۰ میلیون نفر را به خود جذب کند.

همچنین مسأله بهبود کیفیت خدمات و محصولات - که آینده جهانگردی در گرو آن است- شامل ارکان و اجزای تشکیل دهنده صنعت توریسم است و همان طور که گفته شد تنها مناطق و کشورهایی می توانند در صحنه رقابت باقی بمانند که با توجه به میزان رضایتمندی مشتریان- مصرف کنندگان- از محصولات و خدمات جهانگردی هر یک از متغیرهای صنعت توریسم به طور مستمر به سمت کیفیت بهتر و برتر سوق داده شوند زیرا به اعتقاد صاحب نظران در جهانگردی نوین مدل رقابت و کیفیت جایگزین مدل سنتی شده است.

به هر حال اقتصاد توریسم یعنی ورود ارز به شریانهای اقتصادی کشور و به تبع آن ارتقای سطح معیشت دهک پایین اقتصادی و توزیع عادلانه تر درآمدو این همان هدفی است که بسیاری از دولتمردان ما در پی آن هستند.

بنابراین رونق صنعت توریسم در کوتاه مدت به خوبی می تواند در بهبود وضعیت اقتصادی جامعه تاثیرگذار باشد در حالی که این روند در خصوص درآمدهای نفتی تقریباً غیر ممکن است.

همچنین مسؤولان در نظر دارند دو درصد از درآمد صنعت گردشگری جهان را به کشور اختصاص دهد. در این راستا کارشناسان معتقدند، سرمایه گذاری و توجه بیشتر به این صنعت با توجه وجود ظرفیتهای فراوان در بخشهای گوناگون حوزه گردشگری، می تواند برای همیشه تیر خلاصی بر اقتصاد تک محصولی کشورمان باشد.

آنان بر این باورند با محور قرار گرفتن صنعت گردشگری در برنامه های توسعه ای، تحقق این موضوع چندان دور از دسترس نیست. در این میان به نظر می رسد،

مطالعه، بررسی و بومی سازی الگوهای موفق توسعه گردشگری در برخی از کشورهای آسیایی بویژه کشورهای مسلمان، با توجه به شباهتهای فرهنگی ایران با بیشتر این کشورهای می تواند در جهت نیل به اهداف پیش بینی شده این بخش مفید واقع شود.

ز سوی دیگر جهانگردی وابسته ترین صنعت جهانی به اطلاعات محسوب شود و بدون داشتن نظام هماهنگ و بهنگام گردش اطلاعات و همراه شدن با فناوری نوین اطلاعات هرگز نمی توان در بازار رقابتی حال حاضر باقی ماند.